

[Lawaetz]

hvervsliv, og de vil hurtigst muligt få lavet nogle filialer i udlandet og få flyttet deres penge, længe inden den overvejelse, arbejdsministeren nævner, er færdig og SF får dette forslag igennem. Det vil sige, at kapitalen og virksomhederne vil styrte ud af landet, og indehaverne vil skynde sig i hælene på dem, lige så hurtigt de kan. Det er det praktiske resultat, der vil komme ud af dette her.

Jeg vender her tilbage til det, jeg startede med. Jeg kan kun se forslaget som et lidt søgt politisk udspil netop her, hvor der er forskellige andre ting under debat, hvor man på en måske endda lidt klodset måde forsøger at påvirke visse dele af socialdemokratiets venstrefløj. Hvis man ved et uheld skulle ramle ind i et valg netop nu, har man fortalt, at det, som socialdemokratiet ikke kunne klare i december måned, kommer man her med et elegant forslag om, serveret på en sølvbakke.

Nu talte man tidligere om at bruge megen tid i udvalgene. Hvis der skal bruges tid i udvalget på dette her, kan vi godt sætte en måneds tid af; så megen usikkerhed er der i det.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu må tiden vist være inde til, at dette forslag får nogle pæne ord med på vejen. Socialistisk folkeparti har med dette forslag fremlagt de hovedtanker, vi mener en demokratisering af arbejdslivet, en inddragelse af merværdi og en styring af kapitalen skal udarbejdes efter.

Som det fremgår af forslaget, lægger vi vægten især på arbejdspladsdemokrati på de enkelte virksomheder. Midlerne, der overføres til lønmodtagerne, fordeles på den måde, at $\frac{2}{3}$ bliver i virksomheden som lønmodtagernes kollektive ejendom og $\frac{1}{3}$ går til den solidariske fond.

Dette ønsker vi, fordi det er bedre i tråd med de decentrale principper, vi i SF i øvrigt arbejder ud fra. Men samtidig ønsker vi at fastholde det solidariske princip i fondstanken.

Når vi lægger så stor vægt på arbejdernes indflydelse på egen hverdag, er det naturligt for at anfægte arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet; i dag stopper nemlig demokratiet ved fabriksportene. Det er egentlig forbløffende, at man ikke for længst

er kommet i gang med en demokratisering af arbejdslivet.

I en tid, hvor folkeskolen har en formålsparagraf, der, hvis den bliver opfyldt, skulle bevirke, at vore børn bliver kritiske og aktive voksne, må de unge få lidt af et chok, når de bevæger sig ud i arbejdslivet og oplever, hvor autoritært ledelsesretten praktiseres mange steder. Protesterer de herimod, kan de risikere at blive fyret, og nægter de at arbejde, bliver de slæbt for arbejdsretten. For dem bliver det i skolen højt besungne demokrati en skuffelse, og derfor er det på høje tid, at denne ledelsesret anfægtes. Det bliver den med dette forslag, dog skal ingen tro, at den afskaffes dermed.

Med valgte virksomhedsråd på hver arbejdsplads, der på afgørende punkter kan hindre en beslutning, der anses at være skadelig for de ansatte, får arbejderne indflydelse på deres egen hverdag.

Det andet led i vores forslag omhandler den solidariske fond, den, det hidtil er lykkedes de borgerlige at få omdøbt til den centrale fond. Der er stor modstand mod en sådan fond, og det er egentlig foruroligende, at der også er stor modstand mod den i lønmodtagerkredse. Jeg kan godt forstå kapitalejernes modstand, for den bygger naturligvis på, at investering skal være på privatejendomsrettens præmisser, og de anser en fond for utidig konkurrence og ved samtidig, at penge er magt, og frygter derfor den magt, som en fond kan få på længere sigt.

Når nogle lønmodtagere går imod fonden, er det vel til dels, fordi de ikke mener, at de kan få indflydelse på fondens placering af midler. Vi mener i SF, at vores forslag netop sikrer, at fonden ikke bliver en organisationsstyret fond, idet lønmodtagerne skal vælge folk til den af deres egen midte.

Dette, samt principperne om at sikre gode løn- og arbejdsforhold, at fremme beskæftigelsen og tage samfundshensyn, sikrer lønmodtagernes indflydelse i den solidariske lønmodtagerfond.

Det tredje led i vort forslag hedder samfundsstyring af kapital. Vi mener ikke, kapitalressourcerne i dag bruges ud fra hele samfundets behov, men derimod ud fra snævre profithensyn. Det bedste eksempel herpå er den ubalance, der er mellem eksport og import. Den ubalance giver mange problemer, der søges løst på forskellige, ikke særlig geni-